

Ks. Ryszard Kamiński, *Duszpasterstwo w społeczeństwie pluralistycznym*, Lublin 1997, s. 280.

Ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński jest kierownikiem Katedry Organizacji Duszpasterstwa oraz kierownikiem Instytutu Teologii Pastoralnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Jego ostatnia publikacja książkowa „Duszpasterstwo w społeczeństwie pluralistycznym” mówi najpierw o cechach społeczeństwa pluralistycznego (Rozdział I), by w kolejnych rozdziałach (Rozdział II, III, IV) uwzględnić odnowę parafii i duszpasterstwa parafialnego oraz rozwój duszpasterstwa ponadparafialnego.

Autor nie tylko analizuje cechy społeczeństwa pluralistycznego i ich konsekwencje dla życia religijnego, ale także uwzględnia proces transformacji systemowej od społeczeństwa tradycyjnego do społeczeństwa pluralistycznego. W tym ostatnim aspekcie zwrócono uwagę na rzeczywistość przemian, jakie dokonują się w Polsce po 1989 roku.

Zasadnicza wartość pracy polega na umiejętnym łączeniu „vetera et nova” w duszpasterstwie społeczności pluralistycznych. U podwalin tego duszpasterstwa znajdują się nadal diecezja, jako Kościół partykularny i parafia. Kwestionowanie tych instytucji jest z teologicznego punktu widzenia bezzasadne. Ponieważ nie zawsze w rzeczywistości pluralistycznej funkcjonują one w sposób właściwy, należy dokonać ich gruntownej odnowy. Ta odnowa w polskiej sytuacji dotyczy zwłaszcza wyjścia z mentalności „obłączonej twierdzy” i podjęcie trudu nowej ewangelizacji. Dla realizacji tego zadania niezbędne jest „Wychowanie wiernych w duchu rozwijania inicjatywy i odpowiedzialności, a przede wszystkim poczucia podmiotowości...” (s. 117).

W pracy poświęcono także sporo miejsca pastoralnemu znaczeniu dekanatu jako ogniwa pośredniemu między diecezją i parafią. Nowy Kodeks Prawa Kanonicznego dopuszcza tworzenie pośrednich struktur duszpasterskich np. wikariatów rejonowych (dekanatów), łączących kilka sąsiednich parafii, nie traktuje jednak tej sprawy obligatoryjnie (KPK kan. 374 par. 2).

Trzeba jednak stwierdzić, że ze względu na tradycję historyczną (pewne załączkowe formy dekanatu powstały już na przełomie IV i V wieku) oraz na znaczne walory przystosowawcze tej instytucji

do nowych sytuacji, przynajmniej w Polsce dekanat pozostanie, także na przyszłość, istotnym elementem strukturalnym w życiu Kościoła. Należy jednak w jego funkcjonowaniu przenieść akcent z roli administracyjnej na zadania duszpasterskie (por. s. 229).

Jedynym brakiem pracy, jak się wydaje, jest to, że Autor mówi o odnowie duszpasterstwa w dużym mieście, pomija natomiast sprawę doskonalenia duszpasterstwa w innych środowiskach miejskich oraz na wsi, a społeczności te zwłaszcza w ostatnich czasach, także uległy większej pluralizacji. Częściowym wytłumaczeniem takiego podejścia do zagadnienia jest fakt potrzeby specjalnej koordynacji duszpasterstwa na terenie całego dużego miasta oraz przechodzenia w środowiskach wielkomiejskich od indywidualnej do zespołowej pracy duszpasterskiej (por. s. 239, 240).

Bibliografia pracy zawiera obszerny wykaz źródeł i literatury, w tym literaturę w języku niemieckim, francuskim i włoskim. Do pracy dołączono czterostronicowe streszczenie w języku niemieckim.

Studium ks. prof. dra hab. Ryszarda Kamińskiego należy szczególnie polecić duchowieństwu i katolikom zaangażowanym w apostołat Kościoła. Może ono jednak także dostarczyć szeregu cennych i ciekawych informacji tym wszystkim, którzy interesują się problematyką światopoglądową i życiem religijnym człowieka.

Ks. Jan WAL